

5.2.11 Studijní zaměření hra na lesní roh

Vypracoval: Ladislav Mariaš

Prostřednictvím hry na lesní roh se žáci seznamují nejprve s jednoduchými lidovými a národními písněmi, později také s hudbou různých stylových období od jednodušších krátkých skladeb až po složitější koncerty či sonáty. Původní lovecké hudební nástroje byly velmi malých rozměrů, proto šlo na ně hrát jen několik tónů. Postupem času byly šnekovitě stočené rohy nahrazeny kruhovitě točenými nástroji, na které bylo možno zahrát 16 přirozených tónů. Vývoj lesních rohů se však nezastavil a orchestrální lesní rohy byly opatřeny posuvnými ladítky a nakonec ventily – v takové podobě je známe dnes.

Lesní roh se v orchestrech využívá převážně jako doprovodný nástroj, ale stále častěji se uplatňuje také jako nástroj sólový. Hrou na dechové hudební nástroje se žáci navracují k prapůvodním kulturním a historickým kořenům českých a světových hudebních dějin.

UČEBNÍ PLÁN		Studijní zaměření Hra na lesní roh																	
		Přípravné studium		Základní studium I. stupně							PS /II.	Základní studium II. stupně				Studium pro dospělé			
Vyučovací předmět	ročník	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.		1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
Hudební školka	1																		
Nástrojová příprava		1																	
Přípravná hudební výchova		1																	
Hudební příprava *											1								
Hra na lesní roh				1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1
Hudební nauka				1	1	1	1	1											
Kolektivní hra **							1	1	1	1		1	1	1	1				
nepovinný předmět ***	Kolektivní hra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Sborový zpěv	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Sólový zpěv	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

* Pro žáky od 13 let, kteří nenavštěvovali základní studium I. stupně.

** Vyučovací předmět Kolektivní hra může být na návrh učitele nahrazen Sborovým zpěvem.

*** Škola může podle svých možností a podmínek organizovat výuku dalších nepovinných předmětů: Kolektivní hry, Sborového zpěvu a Sólového zpěvu pro všechny žáky hudebního oboru.

Učební osnovy vyučovacích předmětů Hudební nauka a Kolektivní hra (vč. nepovinného předmětu Kolektivní hra) jsou uvedeny v kapitolách 5.2.19 a 5.2.20 a platí pro všechna studijní zaměření hudebního oboru. Učební osnovy nepovinných vyučovacích předmětů Sborový zpěv a Sólový zpěv jsou uvedeny v kapitole 5.2.17 Studijní zaměření Sólový zpěv.

UČEBNÍ OSNOVY vyučovacího předmětu: **Hudební školka** – přípravné studium

Výuka předmětu rozvíjí hudebnost žáka po stránce sluchové a rytmické především formou napodobování. Je určen zejména žákům od 5 let.

žák:

- zazpívá nebo zahraje píseň nebo melodii
- vyjádří rytmus pohybem těla, tancem nebo tleskáním
- libovolnou formou napodobí jednoduchý rytmický útvar
- ozvěnou zopakuje zahrané nebo zazpívané tóny

UČEBNÍ OSNOVY vyučovacího předmětu: **Nástrojová příprava** - přípravné studium

Výuka předmětu rozvíjí hudebnost žáka po stránce rytmicko-melodické, žák získává základy hry na nástroj. Je určen zejména žákům od 6 let.

žák:

- dodržuje hygienické návyky a popíše zásady zacházení s hudebním nástrojem
- rozezná vzestupnou a sestupnou melodii, rozpozná vysoké a hluboké tóny
- rozliší hru silně - slabě; pomalu - rychle
- správně stojí a drží nástroj při hře
- zahraje písničku z paměti
- používá hmaty levé a pravé ruky

UČEBNÍ OSNOVY vyučovacího předmětu: **Přípravná hudební výchova** - přípravné studium

Výuka tohoto kolektivního předmětu rozvíjí sociální vazby prostřednictvím hudebních a pohybových her, žák se seznamuje se základními hudebními pojmy a pracuje s nimi, učí se naslouchat a spolupracovat s ostatními. Výuka je určena zejména žákům od 6 let.

žák:

- zazpívá jednotlivé tóny a jednoduchou melodii dle svých hlasových možností
- zopakuje krátký rytmický útvar
- pojmenuje a napíše notu celou, půlovou a čtvrtovou
- sluchem pozná hudební nástroje: klavír, housle, trubku a zobcovou flétnu

UČEBNÍ OSNOVY vyučovacího předmětu: **Hudební příprava** – přípravné studium

Tento vyučovací předmět je určen žákům od 13 let, kteří nenavštěvovali základní studium I. stupně. Žák získá návyky, zkušenosti, základy hry na nástroj a dosáhne takových výsledků, aby

mohl pokračovat v základním studiu II. stupně. Studium je jednoleté a žáci jej zahajují plněním vzdělávacího obsahu základního studia I. stupně.

Žák po dohodě s učitelem plní zvolené ročníkové výstupy základního studia I. stupně v obou vzdělávacích oblastech v závislosti na dosažené úrovni.

UČEBNÍ OSNOVY vyučovacího předmětu: **Hra na lesní roh** – základní studium I. stupně

žák:

1. ročník

- v rámci svých dispozic a možností ovládá postoj a držení nástroje
- hraje tóny c1, d1, e1 na 4 doby
- přečte noty v rozsahu c1 – g1
- popíše části nástroje, základy údržby a hygienické návyky

2. ročník

- zahraje v používaném rozsahu nástroje (c1 - g1)
- čte v jednoduchém notovém zápise
- zahraje tóny základní tónové řady v rozsahu c1 – g1 na 4 doby
- zahraje dvě jednoduché písně nebo cvičení

3. ročník

- vysvětlí význam a popíše jednotlivosti domácí přípravy (postoj, držení nástroje, práci s dechem, prstovou techniku, tónovou kvalitu)
- hraje v rozsahu (c1 - a1)
- vyjádří náladu elementárními výrazovými prostředky (slabě – silně, pomalu – rychle)
- přečte rytmické hodnoty v jednoduchých hudebních útvarech
- zahraje jednoduchou skladbu
- hraje jednoduchou melodii podle sluchu
- pokouší se o souhru s učitelem nebo spolužáky
- zahraje zadanou durovou stupnici na 4 doby včetně kvintakordu

4. ročník

- ovládá používaný rozsah nástroje (a - c2)
- udrží rytmus, a ovládá dynamické rozlišení p - mf
- předvede základní techniku nasazení tónu, správné držení nástroje a práci s dechem
- zahraje přednes nebo jeho část, nebo cvičení podle zadání učitele
- zahraje zadanou durovou stupnici ve čtvrtových notách, včetně rozloženého kvintakordu

5. ročník

- ovládá používaný rozsah nástroje (g - d2)
- používá základní techniky hry legato a tenuto
- při svém projevu klade důraz na tón

- udrží rytmus, a ovládá dynamické rozlišení p – mf – f včetně plynulých změn
- zahraje přednes nebo jeho část, nebo cvičení podle zadání učitele a prokáže, že ovládá techniky hry legato a tenuto.

6. ročník

- rozšiřuje používaný rozsah nástroje (g - f2)
- předvede základní techniky hry legato, tenuto, staccato
- při svém projevu klade důraz na barvu tónu
- používá základní techniky hry legato, tenuto, staccato
- zahraje vybrané durové a mollové stupnice s akordy
- pokouší se o samostatný projev a suverenitu v hudebním orchestrálním tělese

7. ročník

- ovládá rozsah nástroje (g - f2)
- ovládá základní techniky hry (staccato, legato, tenuto),
- využívá technické a výrazové dovednosti a klade důraz na tónový přednes a jeho barevnost
- udrží rytmus, dynamické rozlišení a frázování
- zahraje zadanou durovou nebo mollovou stupnici v osminových notách
- u durové stupnice zahraje rozložený kvintakord a dominantní septakord ve čtvrtových notách

Přípravné studium před II. stupněm hry na lesní roh

- ovládá používaný rozsah nástroje (a - c2)
- udrží rytmus, a ovládá dynamické rozlišení p - mf
- předvede základní techniku nasazení tónu, správné držení nástroje a práci s dechem
- zahraje přednes nebo jeho část, nebo cvičení podle zadání učitele
- zahraje zadanou durovou stupnici ve čtvrtových notách, včetně rozloženého kvintakordu

UČEBNÍ OSNOVY vyučovacího předmětu: **Hra lesní roh** – základní studium II. stupně

žák:

1. ročník

- bezpečně ovládá celý rozsah nástroje
- použije techniky dechu (nasazení tónu, dynamika, fráze) pro výrazový projev při cvičení a přednesu skladeb
- popíše stavbu skladby
- vyhodnotí přednesovou skladbu

2. ročník

- zahraje přednes nebo jeho část, nebo cvičení podle zadání učitele
- použije techniky hry legato, tenuto a staccato
- používá získané techniky dechu (nasazení tónu, dynamika, fráze)
- ovládá získané techniky (nasazení tónu, dynamika, fráze) pro výrazový projev při cvičení a přednesu skladeb

3. ročník

- předvede dechová cvičení mladším žákům
- samostatně nacvičí a provede přiměřeně obtížnou přednesovou skladbu
- zahraje zadanou durovou nebo mollovou stupnici v osminových notách
- zvolí správné tempo ve studované skladbě

4. ročník

- vyhodnocuje přednes a prezentaci skladeb různých uměleckých směrů
- u durové stupnice zahraje rozložený kvintakord a dominantní septakord ve čtvrtových notách
- u mollové stupnice zahraje rozložený kvintakord a zmenšený septakord ve čtvrtových notách
- popíše, jak využívá osvojených dovedností k získání technické zručnosti při hře

UČEBNÍ OSNOVY vyučovacího předmětu: **Hra na lesní roh** – studium pro dospělé

žák:

1. ročník

- samostatně vybere skladbu, kterou je schopen realizovat
- skladbu využije k vlastnímu vyjádření hudebního cítění
- formuluje své představy a názory na interpretaci skladby
- veřejně vystupuje, při vystoupení působí jistě a uvolněně
- zodpovědně využívá své znalosti při nácviu nových skladeb
- umí posoudit kvalitu provedení nastudovaného díla

2. ročník

- zvládá interpretaci různých stylových období
- propojuje teoretické vědomosti s praktickými, používá k tomu dosavadní znalosti tvoření tónu a techniky hry
- uplatní získané základy v souhře s druhým nástrojem
- interpretuje různé styly a žánry a při vystoupení působí jistě a uvolněně
- pracuje s dynamikou, barvou a intonační čistotou tónu
- k vyjádření nálady skladby zvolí odpovídající výrazové prostředky

3. ročník

- studiem náročnějších technických cvičení a etud prokazuje zvýšenou technickou dokonalost hry
- interpretaci přednesových skladeb samostatně řeší
- chápe hudební stránku hraných skladeb a provádí je osobitě s vlastním hudebním vkladem
- dbá na čistý tón v celém rozsahu nástroje
- pohotově čte noty při hře z listu, • hraje chromatiku v celém rozsahu nástroje

4. ročník

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácviu a interpretaci skladeb
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu, • vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.